

27.71x35.14	1/6	עמוד 16	יחד נאמן - יחד השבוע	21/05/2021	77362202-9
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה הבינתחומי הרצלי - 84260					

אז מה היה לנו | הכל הולך ומתכנס לקראת הפסקת אש, בלחץ העולם.

סיכום ראשוני: החמאס הוכה קשות אבל גם זכה בהישגים לא מבוטלים

הפסקה, הכרעה

לא

ט. כץ
צילומים: רויטרס, ap, פלאש90

את הנזק יבינו רק כשייצאו מתחת לאדמה. ירי ארטילרי של טנקים לכוון עזה. ברקע: מגדל התקשורת בעזה שהופץ

27.16x32.23	2/6	עמוד 17	יחד נאמן - יחד השבוע	21/05/2021	77362203-0
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הרצלי - 84260					

המצב מתכנס לקראת הפסקת אש, ללא ספק זהו הזמן המתאים לחישוב מאזני רווח והפסד • רק העתיד יוכיח אם חמאס ספג מכה מרתיעה דיה, אבל אין חולק שההישגים הישראליים מרשימים • נזקי החמאס: מערך המנהרות התת־קרקעי נפגע (בחלקו), הכוחות הימיים והאוויריים של הארגון ספגו מכה אנושה, מערך ייצור הרקטות הוחלש, מערכי שיגור הרקטות והנ"ט נפגעו, מובילי המחקר והפיתוח, מפקדים בדרגי הביניים, חוסלו - אבל לא 'עשרת הגדולים' • ובכל זאת, חמאס גם הרוויח. בעיקר כשמיצב את עצמו כ'מגן אל־אקצא וירושלים', שיגר מטחי רקטות לעומק ישראל, הצליח להבעיר את רחובות היישובים המעורבים, והמחיש את חולשת הרשות הפלשתינית

• מבחינת ישראל, שלושת היעדים האסטרטגיים של המערכה עדיין לא הושגו

את האפשרות הזו, להובלת הפלסטינים, טועה ומטעה."

למעשה, חמאס נכנס בסדק, באדיבות מדינת ישראל. לדבריו של זאבי פרקש, ישראל היא זו שהחלישה את אבו מאזן, ולמרבה הטרגדיה, חיזקה את חמאס. כך עבדו הדברים. חמאס היה מוחלש ולמעשה עמד מול מבוי סתום אידיאולוגי. טענו כלפיו שהוא לא עושה מאומה, ושהוא לא מייצר אופק מדיני, הכלכלה בעזה קרסה, וחמאס נחשב כסובל מנחיתות צבאית.

ואז עשה אבו מאזן את שגיאת חייו, והתקדם בעיניים פקוחות ובדעה צלולה, לאסון שהחליש אותו. "ראש השב"כ הזהיר את אבו מאזן לא להכריז על בחירות, הוא אמר לו שבסופו של יום, חמאס יצא מחוזק", מתאר זאבי פרקש.

"מעולם לא שמענו קודם לכן, את מוחמד דף מדבר על שייח ג'ראח או על סוגיות שונות הקשורות בירושלים", אומר ד"ר קורן. "חמאס ניצל את ההזדמנות, ורכב על הבחירות ברשות הפלסטינית, כדי להוכיח שהוא הגורם המוביל בזירה הפלסטינית ובאש"ף. למעשה, חמאס אמרו לאבו מאזן, אתה אולי יכול חוקית לבטל את הבחירות, אבל אנחנו הגורם הדומיננטי והקובע בשטח". השורה התחתונה ברורה: חמאס מנופף בחרב ירושלים, והוא לא מתכוון להחזיר אותה לאשפתה.

אנחנו ניצור מצב לפיו תמיד נאמר את המילה האחרונה, גם על חשבון האוכלוסייה האזרחית. ולא כי לא אכפת לנו, אלא כי כל האומה הערבית היא חזית אחת, וכל אחד הוא חייל. חמאס חותר לתמונת ניצחון, ולכן הוא לא מוכן להיות הראשון שינצור אש".

הראייה השטחית של ישראלים רבים, רואה ב"חרב ירושלים", כך כינה חמאס את מתקפותיו על ישראל, כעוד סבב. אחד מסבבים רבים של עימות בין ישראל לממשל חמאס ברצועה. וזו טעות חמורה, האלוף במילואים אהרון זאבי פרקש, לשעבר ראש אמ"ן, מסביר מדוע חמאס לא יוותר בשום אופן. "בכל המערכות הקודמות בהן יצא חמאס מול ישראל, הוא יצא לסבבים טקטים, סוג של הצקות. כך היה בטרור הבלונים, בהפגנות ליד הגדר ועוד. בפעם הזו שינה חמאס את כללי המשחק ויצא לסבב אסטרטגי מכריע".

הירי ביום ירושלים היה החלטה אסטרטגית, שהיא חלק מהלינקג' שקשר חמאס בין ירושלים וירי הטילים על ישראל. המשוואה אותה שרטט חמאס, הייתה ברורה: אי שקט בירושלים, משמעו אי שקט בעזה. הארגון חותר להכות שורשים בירושלים ולנכס לעצמו הישגים, ומעוניין לשמר את האחיזה שלו בגדה. במטרה להשתלט על הפלסטינים מבפנים, על הרשות הפלסטינית ועל אש"ף. "ומי שחושב שחמאס יכנע, ולא ימצה

הגל הירוק מתנופף בראש התורן של חמאס, ואין סיכוי, בעתיד הנראה לעין, שנראה שם דגל לבן. בראשית מבצע "שומר החומות", שרטטו משאלות הלב בישראל תרחישים של חמאס כורע על ברכיו, ומחזיק שלט: "נכנע". ככל שהלך המבצע והתארך, התרחישים הללו נראו רחוקים מלהתממש.

בימים הראשונים של מבצע "שומר החומות" שלטה האופוריה, והמומחים כמעט הבטיחו 'נור' קאאוט ישראלי'. הם סימנו את היעד המרכזי, על פיו גם אחרי שנים, כשחמאס ייזכר בנזק העצום, יתאדה לו החשק לעימות מול ישראל. עשרה ימים חלפו והמומחים מדברים אחרת. האלוף במיל. עמוס גלעד מדבר על הרתעה של שנתיים עד שלוש, האלוף אהרון חליוה, ראש אגף מבצעים, מקווה שמדובר בחמש שנות הרתעה.

הסבר והצומוד

"נכון, חטפנו מכה כואבת", אמר דאוד שיאהב, דובר הג'יהאד האיסלאמי. "אבל זה לא ישפיע על ההתנגדות שערוכה להימשך בלחימה עוד חודשים רבים". "מכה כואבת" זו הגדרה בא־נדרסטייטמנט, לעומת ההרס העצום שמתחולל בעזה.

"מאתיים האנשים שסוכלו לחמאס, הם לא פקטור משמעותי שיגרום לחמאס להרים ידיים", אומר ל"יחד השבוע" המזרחן פרופסור איל זיסר. "חמאס סימן לעצמו מטרות ארוכות טווח, והוא לא מוכן לוותר. עזה הרוסה? אז מה? גם לפני המבצע הנוכחי היא הייתה הרוסה".

איך זה שלמען ההתנגדות, מוכנים בחמאס לספוג עוד חודשים רבים של סבל? ד"ר דוד קורן, מומחה לפלסטינים ממכון ירושלים לאסטרטגיה וביטחון, לשעבר יועץ ראש עיריית ירושלים לע־נייני ערבים, מסביר ל"יחד השבוע" שישנם שני ערכים מרכזיים בתפיסת חמאס.

הערך הראשון הוא "סבר" (פתח, דגש, סגול), שמשמעותו אורך רוח, התמדה, יכולת לשאת סבל לאורך זמן. הערך השני הוא "צומוד", היאחזות איתנה בקרקע. הערכים הללו מנחים לאידיאולוגיה מכוונת: ככל שמאתגרים אותך, עליך להעמיק את העמידות והאחיזה שלך בקרקע.

"האידיאולוגיה של חמאס אומרת: גם אם ישראל תכביד את עולה, לא נראה סימני שבירה", אומר ד"ר קורן. ומה עם הסבל הנורא של האוכלו־סייה, הילדים המתים וההרס? "בחמאס אומרים:

ד"ר דוד קורן:
"האידיאולוגיה של חמאס אומרת: אנחנו ניצור מצב לפיו תמיד נאמר את המילה האחרונה, גם על חשבון האוכלוסייה האזרחית. ולא כי לא אכפת לנו, אלא כי כל האומה הערבית היא חזית אחת, וכל אחד הוא חייל"

כח ספינה גדול לצד ייאוש. פלשתינאים מתאספים סביב הריסות בניינים בעזה לאחר הפצצה אווירית של ישראל

77362204-1	21/05/2021	י ת ד נ א מ ן - י ת ד ה ש ב ו ע	עמוד 18	3/6	27.12x34.1
ע ד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הרצלי - 84260					

ההישג המוראלי: פגיעה ברחבי ישראל. נזק כבד שנגרם לבית בשדרות לאחר שנפגע מטיל שנורה מעזה (צילום אבי רוקה / פלאש 90)

שיתופי פעולה בינלאומיים, הן עם מדינות והן עם ארגונים שונים.

לחץ נוסף הופעל על ביידן מכיוון בסיסי הכוח הפרוגרסיביים במפלגה הדמוקרטית, שקוראים לנשיא לחתוך על ישראל להפסיק את המתקפות. ולא מדובר באיומים בחלל ריק, השוט כבר מוגף. חברי קונגרס דמוקרטים מהאגף השמאלי של המפלגה, זועמים על עיסוק הנשק עם ישראל עליה חתם ממשלו של ביידן, ממש בימים אלה. מדובר בעיסוק בהיקף של 735 מיליון דולרים שעיקרה פצצות חכמות וטילים מונחים. חברת הקונגרס אילהאן עומאר, הידועה בעמדותיה האנטי ישראליות, טוענת שארצות הברית שותפה לטבח ילדים.

החשש הוא שבמקרה בו המבצע בעזה יימשך, הוא יהווה עילה לשונאי ישראל בגבעת הקפיטול, לביטול העיסוק.

גם תומכי ישראל הגדולים ביותר מאותתים שאין ביכולתם להגן עליה. למעשה, ביידן וממשלו מבינים שהעומת בעזה עלול להבעיר את המזרח התיכון, לכך האמריקאים ממש לא מוכנים, הם עסוקים במלחמות עם סין, ובלגן במזרח התיכון ממש לא מתאים להם כרגע.

ביידן אותת פעם אחר פעם שישראל פועלת על זמן שאול, וכי הדד לייך מתקרב. ביום רביעי אחר הצהריים, בשיחה רביעית (!!) מאז ראשית המערכה, שניהל ביידן עם נתניהו, הודיע נשיא ארצות הברית לנתניהו שהמשחק נגמר. כך נאמר בהודעה רשמית של הבית הלבן: "הנשיא ביידן הבהיר שהוא מצפה לרגיעה משמעותית, עוד היום". שימו לב למילים "הבהיר" ו"מצפה". מנהל בית הספר דורש, והתלמידים חייבים להסתדר בשלשות. בהמשך יצא נתניהו בהצהרה שהמבצע יימשך, כל עוד הוא תורם לביטחון ישראל.

אין לדעת מה היה שם, בשיחה בין השניים. שימו לב לדברים הבאים, לא מדובר בקונספירציה, אלא בתרחיש בעל היתכנות גבוהה. לא ברור אם ביידן אכן נוף בתלמיד הסורר, או שמדובר בעסקה מתוחכמת, על פיה, כל צד ישחרר הצהרה שמכוונת ל'בייבי' שלו ולשותפיו.

כלומר, ביידן יצא בהצהרה תקיפה שעל ישראל לקפל ציוד ולחזור לבסיס, והדברים נועדו לרצות אוזניים מסוימות מאד, בעיקר בינלאומיות. בעוד שבחזרי חדרים, הוא נתן לנתניהו אור ירוק להמשך הפעולה. ומהצד השני, יתכן שנתניהו התמשמע לביידן והבטיח לסגור את הקצוות האחרונים במבצע, ובמקביל שחרר הצהרות מיליטנטיות שכוונו לאוזניים ימניות, כמו גם לתושבי הדרום.

אותם שישראל יודעת עליהם ועל הבונקר בו הם מסתתרים, לפחות כמו שהם יודעים על עצמם (על הירי מהצפון, בהמשך).

האמריקנים מגיפים תריסים

ומהצד השני, אלה שקראו לסיים סיפור, הם בירו שוב ושוב שכל יום של לחימה, מייצר סכנה מובנית. במסגרת החיפוש אחר תמונת ניצחון, עלול להיגרם אירוע שימחק את ההישגים כולם. עזה היא אחד המקומות הצפופים בעולם, ולאורך כל ימי הלחימה, עשו בישראל מאמץ אדיר לא לפגוע באזרחים. אם תהיה תאונת עבודה כמו כפר כנא, ויפגעו ילדים, התמונה תתהפך ודעת הקהל העולמית תצא מדעתה מגינויים (במלחמת לבנון השנייה, הפציץ צה"ל בניין בכפר כנא בלבנון, לאחר מכן התברר שמדובר היה בבניין בו שוכנו פליטים. 57 בני אדם נהרגו, מהם 21 ילדים, והעולם סער).

"ככל שחולף הזמן, כושר המיקוח של ישראל לתנאי הפסקת אש, הולך וקטן", אומר האלוף במיל. זאבי פרקש. "מצד אחד, אין סיכוי שחמאס ירדו מהשאיפה שלהם להשתלט על כלל הפלסטינים. לרבות אלה ממזרח ירושלים, יו"ש וערביי ישראל. ככל שיחלוף הזמן, יצטרפו לחמאס עוד ועוד ערבים, חלקם הם כאלה שיצאו מהקורונה ואין להם עבודה. חמאס יהווה כתובת אטרקטיבית".

ועוד משהו, זאבי פרקש מוסיף שהיות שהמטרה של מבצע "שומר החומות" לא היה מיטוט חמאס, נראה, שהמבצע קרוב למיצוי. "אם אין כוונה להיכנס קרקעית לרצועה, אין עניין להמשיך במערכה", הוא אומר.

לכל הנ"ל יש להוסיף את חלון הזמן האמריקאי ההולך ונסגר. לאורך המבצע הפתיע הנשיא ביידן לטובה, סיפק לישראל מטריית הגנה מרשימה, והוכיח שהוא ידיד אמיתי של מדינת ישראל. אבל ככל שחלפו הימים, וגברה הביקורת כלפי ביידן על תמיכתו בישראל, הפנים הנשיא שהמבצע בעזה מפיל על הצלחותיו, ובעיקר על מבצע החיסונים המרשים אותו הוא מוביל.

לחץ עצום מכיוונים שונים, הופעל על הנשיא ביידן לחתוך על ישראל לסיים את המבצע. בראש ובראשונה מהזירה הבינלאומית, כך רוסיה שדורשת להפסיק את המתקפות הישראליות, וצרפת שמקדמת החלטה במועצת הביטחון של האו"ם להפסקת האש בעזה (בשיתוף מצרים וירדן). יש לזכור, ביידן הוא לא טראמפ שצפצף על הקהילה הבינלאומית, וליגלג על האו"ם וניתק מגע עם ארגונים בינלאומיים. ביידן הוא איש של

פרופ' איל זיסר: "מאתיים האנשים

להמשיך או 'לחתוך'?

מוקדם לדעת כיצד תסתיים המערכה, נכון לאתמול (חמישי בצהריים), היא קרובה למיצוי. אפרים הלוי, לשעבר ראש המוסד, אמר כי כל שרצו לעשות בעזה, כבר נעשה. "היעדים הצבאיים המרכזיים של המבצע, כבר הושגו", אמר הלוי. "ועדיין חמאס לא ניצל אפילו מחצית מיכולותיו. לא נראה שישראל יכולה להשיג הרבה יותר".

"ההנחיה המדינית לפני המבצע, הייתה להשיב את השקט וההרתעה", אומר עמוס גלעד, לשעבר המתפ"ש, ראש האגף המדיני ביטחוני במשרד הביטחון, ויו"ר המכון למדיניות ואסטרטגיה. "ישראל אכן קצרה הישגים משמעותיים, שאני מקווה שהם ישיבו את השקט, לפחות לתקופה קצובה".

היעדים המרכזיים הם שיקום ההרתעה והחלשת חמאס, נראה שישראל מיצתה כל שאפשר היה להשיג בתקיפות אוויריות וכלי כניסה קרקעית.

עם כל המנועים קדימה

ככל שחלף הזמן, גברו הקולות בעולם שדורשו מישראל לסיים עם המתקפה. במקביל, גם גורמים רבים בישראל, מהם מקצועיים, הסבירו שכדאי לסיים ועכשיו.

נתחיל דווקא מאלה שדורשים להמשיך בפול גז קדימה, וקוראים "להיכנס בהם", "לכתוש" ועוד מהז'אנר הזה. ולא מדובר באמוציות, כך אמר השר שטייניץ ביום רביעי אחר הצהריים: "לדעתי על המבצע להימשך עוד ימים ארוכים". הנימוקים ברורים: כל יום לחימה מייצר הזדהויות נוספות לפגוע במחבלים ובתשתיות טרור. לא מדובר בעניין כמותי, הרציונל הוא שככל שההישגים הצבאיים יצטברו, כך תשתפר בהתאמה יכולת המיקוח הישראלית. ועוד משהו, ככל שהמערכה מתמשכת, כן מתרחק חמאס מההישג המרכזי שלו, שחתר להכתיר אותו בתואר מגן ירושלים, קשר בין הזירות, וליבה את האש גם בקרב ערביי ישראל וערביי מזרח ירושלים.

להמשך המערכה יהיה דיבידנד נוסף שלא קשור דווקא לחמאס, אלא לגורמים אחרים הצורפים מהצד, לומדים את ההתרחשויות ומפיקים לקחים. מקבלי החלטות בישראל יודעים שבתחתית התהודה המזרח תיכונית, כל אקורד במלחמה עם חמאס, נקלט באיראן ובחזבאללה.

חיות הפרא בשכונה מריחות דם, וחולשה של ישראל מתחזקת אצלם את המוטיבציה. הם עלולים לפרש את ההליכה להפסקת אש כחולשה ישראלית, וחשוב שהמסקנה תהיה חד משמעית: ישראל סוגרת חשבון עם גורם שמעז להתחזף ולתקוף אותה.

מכיוון נוסף, כל תקיפה וסיכול מטמיע בקרב חזבאללה ואיראן הבנות חדשות באשר ליכולות הישראליות. המתקפות המדויקות והסיכולים בעזה, כמו גם המתקפות על המטרות, נשענו על מידע מודיעיני ברזולוציות מדהימות. אדון נס-ראללה, כמו גם עוד כמה בני מוות בחזבאללה, שכמעט לא רואים את אור השמש וכמו חולדות מסתתרים בבונקרים, הפנימו שהם חשופים בצריח. הסיכולים בעזה והמתקפות במנהרות, לימדו

האלוף זאבי פרקש: "ככל שחולף הזמן, כושר המיקוח של ישראל לתנאי הפסקת אש, הולך וקטן. היות שהמטרה של מבצע 'שומר החומות' לא היה מיטוט חמאס, נראה, שהמבצע קרוב למיצוי. אם אין כוונה להיכנס קרקעית לרצועה, אין עניין להמשיך במערכה"

26.64x34.2	4/6	עמוד 19	יחד נאמן - יחד השבוע	21/05/2021	77362205-2
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבנתחומי הרצלי - 84260					

מצפון נפתחת הרעה

לכל השקשוקה הנ"ל נכנס האירוע הביטחוני החמור מכל חמור שאירע ביום רביעי אחה"צ. בפעם הראשונה מאז מלחמת לבנון השנייה, שוגרו מדרום לבנון מטחי טילים לצפון המדינה.

תחילה טענו שמדובר בארגונים פלסטינים קיקיונים, קביעה מוזרה למדי, בעיקר כי מדובר בארגון בעל יכולות רקטיות לא פעוטות. אחר כך נטען שהארגון הוא תומך חמאס, וכולם נרגעו שלא מדובר בחיזבאללה.

מה לעשות שמדובר בנחמת עניים, חיזבאללה שולט בלבנון, ואין מצב בו ארגון כל שהוא במדינה, יארגן מופע זיקוקים, בלי לבקש יפה רשות מחיזבאללה. אז אולי מדובר בהתעלמות של נסראללה, בכוונה תחילה. אמור מעתה: אנחנו עומדים בצד, לא מפריעים, אבל יודעים טוב מאד מה קורה.

ועוד יותר אולי, אולי עורך נסראללה ניסוי כלים, כי אחרי הכל, אי אפשר להתעלם מצבר המקרים שאירעו בשבועות האחרונים בגבול הצפון, הלבנונים שחתכו את הגדר, הירי לכיוון ישראל ועוד. האם בוחן חיזבאללה את תגובת ישראל, ובודק אם המוטיב המרכזי הוא הכלה? כי אם מול חמאס ישראל מכילה הכלה גדולה, אולי חיזבאללה יכול לטפסף טילים פה ושם?

שומר החומות: מאזן

המצב מתכנס לקראת הפסקת אש, ללא ספק זהו הזמן המתאים לחישוב מאזני רווח והפסד. רק העתיד יוכיח אם חמאס ספג מכה מרתיעה דיה. אבל אין חולק שתמונת המערכה הנוכחית הוכרעה, וההישגים הצבאיים הישראליים הם מרשימים. ואי אפשר לדמיין לאן הייתה מדרדרת המערכה הזו, ללא המכשול ברצועת עזה, וללא כיפת ברזל. חמאס ספג מכות קשות, בין השאר, נפגע טווח הקרקע, רבות מהמנהרות ההתקפיות נחסמו, ונפגעה תחושת הביטחון של חמאס בתשתית התת קרקעית שלו. מערך המנהרות שימש את חמאס להסתתרות, ולהפתעת כוחות ישראלים במקרה של תמרון כוחות קרקעיים לרצועה. כעת נסייג את הדברים; על פי הערכות, מתוך 1,000 ק"מ מנהרות, נפגעו 120 ק"מ, יפה מאד, אבל עדיין ישנן מנהרות חיות ובוטעות. הסיבה העיקרית לכך שהן לא שוטחו, היא שרבות מהן ממוקמות מתחת לאזורים מאוכלסים.

נזק משמעותי נוסף של חמאס, הוא

4 תחבולה אחת יותר מדי?

שהונתה, והפלישה לעזה שלא הייתה". בעיתון האמריקני דיווחו כי "דובר של הצבא הוביל את התקשורת הבינלאומית להאמין שכוחות ישראליים נכנסו לעזה. הם לא. אבל הצבא רצה שחמאס יחשוב שהם כן".

מאמר של סוכנות הידיעות איי. פי התקיף בשצף קצף: "הצבא הישראלי מואשם בכך שהשתמש בתקשורת כדי להערים על חמאס" (הדברים נכתבו לפני שהופצץ המגדל העזתי בו שכנו משרדיה של סוכנות הידיעות).

נו? מה קרה באמת? דובר צה"ל הדי זילברמן, התנצל מליון התנצלויות, טען שמדובר בטעות בתום לב, הודיע שההאשמה לפיה מדובר בזדון, היא קונספירציה, והסביר שלא היה ניסיון מתוכם להערים על התקשורת במטרה להשיג ניצחון טקטי.

כך הודיע זילברמן: "מעריך דובר צה"ל לא מערב לוחמה פסיכולוגית או הונאה בעבודתו, ומחויב בראש ובראשונה לא-מירת אמת לעיתונאים ולציבור, וכך ימשיך לעשות. היחסים עם התקשורת הזרה הם בעלי חשיבות עליונה עבורנו, ואנחנו מעריכים את היחסים החיוביים שמבוססים על אמון וכבוד הדדי". בקיצור, זילברמן הסביר שמדובר בתאונת ניסוח של ש.ג. אחד. והש.ג. הוא דו"צ לתקשורת הבינלאומית, יונתן קורניקוס, שהתנצל גם הוא והודה שטעה.

אלא שהיות שהמקצוע של דובר צה"ל הוא לדברר בבהירות, קשה להאמין שמישהו שם החליק על בנת האנגלית שלו. ובכל זאת, הכל יכול להיות, כשעייפים, כשלא ישנים במשך יממות ארוכות, גם מי שבלע מילון וובסטר בשלמותו, עלול לשגות.

ויכול להיות שלא, וזו ההערכה הרווחת. יתכן שכן הייתה פה הערמה במסגרת רתמו את התקשורת הזרה, שלא בטובתה, למבצע הטעייה מרשים. ההצתה בישראל הייתה מאוחרת. תחילה מחאו כפיים, ורק בהמשך הבינו את גודל הברוך. מה לעשות, לא מדובר בעוד סטארט-אפ מקטגוריית הראש היהודי ממציא לנו פטנטים.

(ועוד משהו, סימולטנית להתנצלות של זילברמן, גיחכה התקשורת הישראלית בקולי קולות, ותמכה בטיעון שמישהו פה עבד על מישור. בתקשורת הזרה שמעו את הדיסוננס, וגם נעלבו).

איפה הנזק ולמה התכנסנו? ובכן, ישראל הפסידה בגדול בפן התקשורת, העולמי, התודעתי וההסברתי. הנה שיעור בתקשורת; כל צד עושה את תפקידו, רשויות המדינה פועלות, והתקשורת שהיא כלב השמירה של הדמוקרטיה, מסקרת. אמנה בלתי כתובה בין מדינות דמוקרטיות לתקשורת, היא שלא משקרים ולא משתמשים בתקשורת ככלי שרת. אפשר לא להגיב, מותר להעלים מידע, להיות עמומים, לצנוז, לשתוק, אבל לא להערים. שקרים תמצאו במשטרים אחרים, שם התקשורת היא אויב ויש למגר אותו, או להשתמש בו במניפולציות כשופר הממשל.

אפילו אם דו"צ היה מפרסם את הציטוט ההוא, וכשהיו פונים אליו לביור, היה משיב ב"אין תגובה", לא הייתה נגרמת מהומה כזו. היו מתעצבנים, ללא ספק, אולי מעקמים פרצוף; הכלבים היו נובחים והשיירה עוברת.

ההתנהלות הזו, בין מכוונת ובין מוטעית, שברה את האמון הבסיסי בין הדרג המדיני והצבאי בישראל, ובין התקשורת. התחושה הרווחת היא, למרות ההכחשות של דו"צ, שנעשו ניצול ושימוש ציני בתקשורת, תוך העלמה ושקרים.

ולמה אכפת לנו מה כותבים עלינו? ובכן התקשורת משפיעה על הציבור, והוא בתורו לוחץ כלפי מעלה, על קובעי המדיניות ומקבלי החלטות, והם, בחד גדיא אכזרי, מפעילים לחץ פיזי לא מתון על הממשל הישראלי.

אין לזלזל בחשיבות היחסים עם התקשורת הזרה. גם כך סובלת ישראל מקרדיט זעום בזירת המלחמה על דעת הקהל. בפעם הבאה, וכפי הנראה תהיה פעם הבאה, תפצח התקשורת בארטיילריה זועמת נגד ישראל ופעילות הצבא ברצועה, ממש בראשית המבצע.

יש לזכור, תקשורת יוצרת מציאות, ולמדינת ישראל יש מספיק אויבים, חבל למצב את התקשורת הבינלאומית שגם כך אנחנו לא באים לה בטוב בעין, בפוזיצית האויב.

ועוד הערה קטנה על הערה קטנטנה, שעלולה לעלות לישראל במחיר גדול. האם הייתה פה תחבולה ערמומית מז'אנר לצאת מהקופסה, ששיטתה בתקשורת הבינלאומית, ורתמה אותה לצורכי הפצצת המטרו? או כמו שחוזר ואומר דובר צה"ל הדי זילברמן, הכל היה בתום לב, טעות אנוש ושיגאת ניסוח? נחזור ליום שישי שעבר; זמן קצר אחר חצות הפיץ דובר צה"ל הודעה באנגלית בקבוצת ווטסאפ של כתבים בינלאומיים המוצבים בישראל, על פיה כוחות קרקע של צה"ל פועלים בתוך רצועת עזה.

הנה לשון ההודעה באנגלית: "IDF air and ground troops are currently attacking in the Gaza Strip". בעברית: "כוחות אוויריים וקרקעיים של צה"ל תוקפים כעת ברצועת עזה". למעשה מדובר בהודעה על תקיפה מסיבית בהשתתפות כוחות אחרים על הקרקע, כגון ירי ארטילרי. אבל כמובן שלא מדובר היה בכניסה קרקעית לרצועה.

בעקבות ההודעה, נכנסו כלי תקשורת בעולם לטרפת תזויתית, כך הטיימס, הוושנינגטון פוסט, המירור והטלגרף ועוד ועוד. כולם דיווחו על כניסה קרקעית של הצבא לרצועה. "העימות בין ישראל לפלסטינים מסלים, כאשר חיילי רגלים ישראלים נכנסו לעזה, כך אישר דובר מטעם צה"ל", נכתב בציוץ של הוושנינגטון פוסט.

כאן העלילה מסתכנת; מספר כתבים החברים בקבוצה התקשרו לאנשי הקשר שלהם בדובר צה"ל, כדי לוודא שכותרת ההודעה הדרמטית, אכן מדויקת. ללא ספק מדובר בהתפתחות מרעישת, לראשונה מאז פרוץ ההסלמה הנוכחית, כוחות קרקע ישראלים נכנסו לרצועה! על פי חלק מכלי התקשורת, דובר צה"ל לתקשורת הזרה יונתן קורניקוס, אף אישר להם בהמשך כי החלה כניסה קרקעית לרצועה.

הנה, כתבת ה"וול סטריט ג'ורנל", פלישה שוורץ, סיפרה כי דיווחה על כניסה קרקעית אחרי שקיבלה מקורניקוס אישור מפורש לכך שכניסה כזו החלה. בציוץ טענה הכתבת כי "קורניקוס אמר לי ישירות יש כוחות קרקע בעזה". על הבסיס הזה התפרסמה הכתבה הראשונה שבה נטען כך. שעתיים אחר כך הוא חזר בו מהצהרה הזו, ואז שיניתי את הדיווח כדי לתת לזה ביטוי".

כך או כך, בשעות שלאחר התדרוך השגוי, תקף צה"ל מן האוויר מאות מטרות ברצועת עזה, תוך שהוא משתמש בכ-160 מטוסים ומטיל כ-450 פצצות. האם התדרוך השגוי נועד לגרום לאנשי חמאס להימלט למנהרות, במטרה שבתיהם יפכו לקבריהם?

בתקשורת הזרה זעמו, וטענו כי צה"ל ניצל את התקשורת הזרה כדי להערים על חמאס. התגובות בתקשורת הבינלאומית היו קשות עד משתוללות. ה"ניו יורק טיימס" דיווח במאמר זועם על תרגיל ההטעייה הצה"לי בכותרת: "התקשורת

החלטה מורכבת שתצטרך להיבדק. תמונה המראה את שלבי קריסת המבנה בעזה בו שכנו משרדי תקשורת של אל-ג'זירה ואי. פי. לאחר הפצצה ישראלית

25.75x32.82	5/6	עמוד 20	י תד השבוע	י תד נאמן -	21/05/2021	77362206-3
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הרצלי - 84260						

יעקב נגל: "אני לא מאמין בלכבוש את הרצועה, כי מה יהיה אחר כך? רק אם יקום סאדאת שיבין שאפשר להפוך את עזה לסינגפור, רק אז יכוננו שלום ושלווה. אלא שאני לא אופטימי, ולכן חובה לוודא שהזמן עד הסבב הבא יהיה ארוך ככל האפשר"

מי יירה את הפגז האחרון. עשן מיתמר לאחר תקיפה אווירית ישראלית ברפיח, דרום רצועת עזה

"אפקט רימאל" מקביל לאפקט הדחייה בלבנון. הייתה זו הפעם הראשונה בה תקפה ישראל את סביון של עזה, הרובע האקסקלוסיבי בו מתגוררים דיפלומטים, אנשי עסקים וצמרת הממשל העזתי. במהלך המבצע נפגעו מגדלים בהם היו ממוקמות תשתיות מבצעיות, פיקודיות ומודיעיניות של חמאס.

מעבר לכך, הכוחות הימיים והאוויריים של חמאס ספגו פגיעה אנושה, והכל על בסיס מודיעין מדויק. מערך ייצור הרקטות הותקף ונחלש משמ-עומית, כך שתהליך השיקום יתמשך על פני שנים ארוכות. מערכי שיגור הרקטות והנ"ט נפגעו, תוך כדי הלחימה גובשה יכולת לחשוף במהירות מש-גרי טילים רבי-קנים, שלרוב מוטמנים מתחת לפני הקרקע, ולפגוע בהם. מובילי המחקר והפיתוח, מפקדים בדרגי הביניים, מפקדות ותשתיות סוכלו. נכון, עשרת הגדולים לא סוכלו, אבל עדיין מדובר במכה קשה לארגון הטרור.

מערכות ההגנה וההתקפה הישראליות הוכיחו בס"ד הצלחות מרשימות. כך גם המודיעין והמור-דיעין המתחדש (בנק המטרות הוא לא סטטי, לא מדובר רק במטרות שסומנו בעבר והמתינו ליום פקודה. מדובר במאגר מטרות שמתעדכן כל העת. למשל, אם ברביעי בבוקר תקפו מנהרה חת קרק-עית, ואז הפנימו שבבית התמים ליד מסתתר בכיר חמאס, הוא מסומן ומסוכל).

ובכל זאת, חמאס גם הרוויח, ועוד איך. למעשה, ארגון הטרור השיג את יעדי המערכה שלו עם פתיחתה: הארגון מיצב את עצמו כמגן אל-אקצא וירושלים, שיגר מטחי רקטות לעומק שטחה של ישראל וגרם הרס ניכר הרוגים ומאות פצועים; הצליח להבעיר את רחובות הישובים המעורבים בישראל על ידי עידוד צעירים ערביים לקחת חלק בהתפרעויות ובפגיעה ביהודים; עורר מהומות בגדה המערבית; מעל לכל - המחיש שהוא המוביל את המחנה הפלסטיני, תוך הצגת חולשת הרשות הפלסטינית.

לפני שמתכנסים להפסקת אש, חשוב לזכור ששלושת היעדים האסטרטגיים של המערכה עדיין לא הושגו: עדיין לא התבססה הרתעה יציבה וארו-כת טווח של כל הארגונים הפלסטינים מהתגרריות בישראל, עדיין אין מה שימנע התעצמות צבאית מחדש של חמאס והג'יהאד - ובהנהגת חמאס עדיין מאמינים שהתנועה קרובה להיות המובילה הפוליטית, הלאומית והדתית של העם הפלסטיני באשר הוא, כולל ערביי ישראל.

תא"ל במיל. פרופסור יעקב נגל, לשעבר ראש המל"ל, מציע להנחית על חמאס מכה ניצחת בשלושה פרמטרים: הראשון הוא פגיעה בסמלי השלטון, ונעשות לאורך כל המבצע פעולות כאלה. השני הוא פגיעה בנכסים וברכוש האישי של מנהיגי חמאס, וגם היעד הזה מתממש בשכונת רימאל, או בבתיים של ראשי ההנהגה המדינית והצבאית. והפרמטר השלישי הוא איום על השרי-דות האישית של המנהיגים, והצבא חותר למשימה הזו, תוך סיכול בכירים.

הפסקת אש, עם יד על הנבוט

נו? אם הכל כל כך טוב, למה שומעים את הק-רעכצ, ואיפה מסתתר ה"אבל"? "אין אסטרטגיה", אומר עמוס גלעד. "מה הלאה? מה תעשה ממשלת ישראל עם חמאס שאין לו תוכניות להיכנע?".

"האסטרטגיה של נתניהו מול חמאס הייתה שגויה", אומר זאבי פרקש. "הוא החליש את אבו מאזן וחזק את חמאס. היות שכך, אנחנו נידונים לחיות מסבב לסבב".

לא נזלזל בהישגי המערכה, כבודם במקומם, אבל כמו שאומר ד"ר אודי דקל, מנהל המכון

26.54x15.89	6/6	עמוד 21	י ת ד השבוע	י ת ד נאמן -	21/05/2021	77362207-4
עד - ראש המכון למדיניות ואסטרטגיה בהבינתחומי הרצלי - 84260						

ד"ר אודי דקל: "ישראל לא יכולה לקבל את דרישת חמאס לתמורות בעניין ירושלים, ניתן להפסיק חד־צדדית את ההתקפות ולבחון את תגובת חמאס. אם ימשיך חמאס בשיגור רקטות, ישראל תחזור להפעיל כוח במידה וברמה אף גבוהות יותר, עם לגיטימציה בינלאומית מחודשת"

הודעה שאם חמאס, הג'יהאד האסלאמי הפלסטיני או ארגון סורר אחר ברצועה ימשיכו לירות אחרי שישראל הפסיקה את האש - צה"ל יגיב בעוצמה. גם אם מדובר בהפרחת בלוגי תבערה או הטרדות ליליות על הגדר.

מה בדבר החזרת השבויים וגופות החיילים? "הלב שותת דם", אומרים המומחים, אבל למרבה הצער, אפילו שמדובר בשבויים ונעדרים שיקרים לעם ישראל, אין להציע תשלום על כך. יש הטוענים שאפשר להציע תשלום, אבל רק במטבע הומניטרי, כלומר, אין לשלם לחמאס במטבע קשה של הישגים מדיניים, וגם לא בשבויים. אולי בהכנסת ציוד כל שהוא, בהקמת בית חולים, אבל לא בשום תשלום אחר. המסר החשוב ביותר שעל ישראל להעביר, הוא שאם אחרי ההסדרה, ייראו בעזה התעצמות וניסיון להרים ראש, תגיב ישראל במלוא העוצמה.

חמאס שום שיח. חמאס מצידו דורש הפסקת אש הרדית בלבד, והוא יודע טוב מאד למה, במסגרת ההדדיות, הוא יפרוש יריעה שלמה של דרישות.

ד"ר אודי דקל, מנהל המכון למחקרי ביטחון לאומי, מציג גם הוא את העמדה הזו, והוא מנמק למה יש לצאת בהפסקת אש חד צדדית. לדבריו, ישראל בכל מקרה לא יכולה לקבל את דרישת חמאס לתמורות בעניין ירושלים, ניתן להפסיק חד־צדדית את ההתקפות הישראליות ולבחון את תגובת חמאס. אם ימשיך חמאס בשיגורי רקטות, ישראל תחזור להפעיל כוח במידה וברמה אף גבוהות יותר, לאחר שתגייס לגיטימציה בינלאומית מחודשת.

לצד זה, ד"ר דקל מזהיר מניהול משא ומתן עם חמאס. אין לאפשר סיטואציה במהלכה חמאס וג'יהאד האסלאמי יציבו תנאים ויתמקחו, אם באופן ישיר, ואם באמצעות מתווכחים או בהודעות חד־צדדיות. ככלל, לא מדברים עם חמאס, המצרים והרוסים מדברים? שימשיכו לדבר, אבל ישראל לא מדברת עם חמאס. היא לא מנהלת אתו משא ומתן, ולא מציעה לו תשלום כל שהוא.

בעיקר אסור לאפשר להם להציב תנאים שנוגעים לפעור לותיה של ישראל בירושלים, ביהודה ושומרון ובקרב ערביי ישראל. לצד זה, אין לאפשר מעורבות קטרית וטורקית במאמצי התיווך.

ואם חמאס או הג'יהאד האיסלאמי ימשיכו למרר את החיים? ד"ר דקל מסביר: תחילה, על ישראל להכריז על הפסקת אש באופן חד־צדדי. צה"ל יודיע לארה"ב, לאו"ם, לאירופים ולמדינות הידידותיות בעולם הערבי, על כך שהוא מפסיק לתקוף ברצועת עזה כדי להגיע להפסקת אש. על ישראל לצרף לאותה הכרזה לוח זמנים כדי להוכיח שהיא יוזמת את הפסקת האש ושהיא קשובה לאותן מדינות ידידותיות ולמוסדות הבינלאומיים.

ההכרזה על הפסקת אש מצד ישראל צריכה לכלול גם

למחקרי ביטחון לאומי, התכלית האסטרטגית המוצהרת של ממשלת ישראל, כפי שהציג ראש הממשלה בנימין נתניהו, היא "שחמאס ישקול בפעם הבאה אם לירות עלינו". התכ"לית הזו היא טקטיקה ולא אסטרטגיה. היא לא מתמודדת עם עצם חתירת חמאס להשיג מעמד בכיר ומוביל בזירה הפלסטינית כולה, תוך נכונות לשלם מחירים גבוהים כדי לכפות מעמדת עוצמה על ישראל את תנאיו להפסקת אש.

למעשה, אין כאן ניסיון לייצר אופק ואופציות חדשות. ונראה שישראל לא השתחררה מההיגיון של סכבי העימות הקודמים ברצועה, שעיקרו קידום הרתעה למען יראו וייראו והפסקת אש, אך ללא מחויבות ליום שאחרי העימות.

תא"ל נגל, מדגים במלחמת לבנון השנייה. חיזבאללה ספג אז מכה קשה, ועם כל הוויכוחים אחרי המלחמה, והטענות על תבוסה, הרי שבמבחן התוצאה, נסראללה וחיזבאללה מורתעים. ולמה? נסראללה ראה מה קרה להדאחיה, הוא לומד את היכולות של כיפת ברזל ובעיקר מורתע אישית. הוא יודע שאם הוא יראה אור יום, הוא כבר לא יראה אור יום.

"אני לא רואה פתרון ארוך טווח ברצועה", אומר נגל. "אני לא מאמין בלכבוש את הרצועה, כי המחשבה חייבת להיות על היום שאחרי, מה יהיה אחר כך? רק אם יקום סא"ד את שיבין שאפשר להפוך את עזה לסינגפור, רק אז יכוננו שלום ושלווה. אלא שאני לא אופטימי, ולכן חובה לוודא שהזמן עד הסכב הבא יהיה ארוך ככל האפשר. שהם לא יעזו להרים ראש.

נקודה נוספת אותה מדגיש נגל, ומדגישים מומחים רבים, ישראל לא משחקת על פי כללי חמאס ולא נגרת אחר תכתיביו. היא קובעת את הלוח, והיא מחליטה מתי וכיצד. זאבי פרקש טוען שבשלה השעה להיכנס להפסקת אש חד צדדית, כן, חד צדדית. לצידו, תומכים במתווה הפסקת אש חד צדדית, מומחים רבים שטוענים שאין לנהל עם